

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľov: **1) Z. D., 2) Ing. T. G., obaja v odvolacom konaní zastúpení advokátkou JUDr. E. K.**, proti odporcovi: **Obvodný pozemkový úrad v Topoľčanoch**, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia odporcu č. OPÚ 2004/00321-Gn/2 zo dňa 26. júna 2007, v konaní o odvolaní navrhovateľov v prvom a druhom rade proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č.k. 13 Sp 29/2007-17 zo dňa 20. augusta 2007, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre č.k. 13 Sp 29/2007-17 zo dňa 20. augusta 2007 **z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'äľšie konanie.**

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Nitre napadnutým rozsudkom č.k. 13 Sp 29/2007-17 zo dňa 20. augusta 2007 potvrdil rozhodnutie odporcu č. OPÚ 2004/00321-Gn/2 zo dňa 26. júna 2007, ktorým nebolo navrhovateľom v prvom a druhom rade vrátené vlastníctvo a ani sa nepriznáva právo na náhradu za nehnuteľnosti z PKV č. X. parcely č. X. – všetko druh pozemku orná pôda po pôvodnom vlastníkovi F. S. v podiele 1/1 a za nehnuteľnosti z PKV č. X. parcely č. X. – orná pôda, parcela č. X. – dom, dvor po pôvodnej vlastníčke K. S., v podiele 1/1 v katastrálnom území T. z dôvodu, že navrhovatelia nespĺňajú podmienky uvedené v ustanovení § 2 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z.z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len reštitučný zákon) a u parcely č. X. ani podmienky uvedené v ustanovení § 1 reštitučného zákona. Odporcovi náhradu trov konania nepriznal.

Krajský súd sa stotožnil so záverom odporcu, že navrhovatelia v prvom a druhom rade nie sú oprávnenými osobami podľa ustanovenia § 2 ods. 2 písm. e) reštitučného zákona, lebo vo vzťahu k pôvodnému vlastníkovi nehnuteľnosti F. S. sú praneterou a prasynovcom a nie neterou a synovcom, ako to uviedli v uplatnenom nároku zo dňa 17. septembra 2004. Odporca podľa názoru krajského súdu správne posúdil aj ich nárok po pôvodnej vlastníčke K. S. podľa ustanovenia § 1 ods. 1

písm. a) reštitučného zákona z dôvodu, že dom a dvor po pôvodnej vlastníčke na parcele č. X. v katastrálnom území T. netvoria pôdny fond ani do neho nepatria.

Proti tomuto rozsudku podali navrhovatelia v prvom a druhom rade v zákonnej lehote odvolanie, v ktorom navrhli rozsudok krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Dôvodili tým, že krajský súd nesprávne vec po právnej stránke posúdil. Účel vymedzenia okruhu oprávnených osôb podľa ustanovenia § 2 ods. 2 reštitučného zákona, u ktorých dochádza k obnove vlastníckych práv k majetku pôvodného vlastníka, treba vykladať príbuzenstvom v priamom pokolení bez obmedzenia. Pojem „deti“ je len legislatívnou skratkou pre potomkov (descendentov) po súrodencovi pôvodného vlastníka. Opak by bol v rozpore s princípom rovnosti práv fyzických osôb, keď po súrodencovi žijúce dieťa by bolo oprávnenou osobou, ale už po ďalšom súrodencovi žijúci vnuk by už oprávnenou osobou nebol. Uvedené je tiež v rozpore s princípom demokratického právneho štátu, lebo je neprijateľné, aby do účinnosti rozhodnutia odporcu zomrelé dieťa, ako oprávnená osoba, stratilo právo reštituovať aj pre svoje dieťa, hoci týmto právom v čase účinnosti reštitučného zákona disponovalo. Tvrdili, že takýto názor má aj legislatívny odbor Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky.

Odporca v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhol rozsudok krajského súdu potvrdiť. V predmetnej právnej veci pôvodný vlastník nehnuteľností F. S. zomrel ako bezdetný, preto oprávnenými osobami podľa ustanovenia § 2 ods. 2 písm. e/ reštitučného zákona sú jeho súrodenci, a ak niektorý z nich zomrel, sú na jeho mieste oprávnenými osobami jeho deti, čiže po F. S. jeho sestra A. F., namiesto ktorej po jej smrti nastupuje E. G. – matka navrhovateľov Z. D. a Ing. T. G. V citovanom ustanovení reštitučného zákona je presne uvedené, kto je oprávnenou osobou, preto oprávnenou osobou mohla v tomto prípade byť iba matka navrhovateľov E. G., ktorá však zomrela dňa 27.septembra 2003. Odporca nemá vedomosť o výklade legislatívnej sekcie Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky, ktorým by sa stotožňovala s názorom právnej zástupkyne navrhovateľov. Odporca pri svojom rozhodovaní vychádza z ustanovenia § 2 ods. 2 písm. e/ reštitučného zákona.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku) preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu je potrebné zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle ustanovenia § 250ja ods. 2 a § 214 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku.

Odvolací súd sa primárne zaoberal otázkou zastúpenia navrhovateľov v prvom a druhom rade a s tým súvisiacou možnosťou prístupu k súdu a konať pred ním.

Z administratívneho spisu odporcu č. G/2004/00321, G/2005/00101, G/2006/00054 a G/2007/00022 odvolací súd zistil, že Ing. T. G., a jeho sestra Z. D., predložili do spisu tieto plné moci:

- 1) overená fotokópia plnej moci Ing. T. G. zo dňa 18. augusta 2004, ktorú udelil jeho sestre Z. D. na zastupovanie vo všetkých právnych úkonoch týkajúcich sa navrátenia vlastníctva k nehnuteľnostiam podľa reštitučného zákona. Zároveň vyslovil súhlas pre prípad postúpenia plnej moci zo strany splnomocnenej zástupkyne na ďalšieho zástupcu (advokáta),
- 2) overená fotokópia plnej moci Z. D. zo dňa 26. mája 2004, ktorú udelila advokátke JUDr. E. K. na zastupovanie vo všetkých právnych úkonoch týkajúcich sa navrátenia vlastníctva k nehnuteľnostiam po zomrelej matke E. G., zomrelej dňa 27. septembra 2003, postupom podľa reštitučného zákona.

Podľa ustanovenia § 246c ods. 1 v spojení s § 24, § 25 Občianskeho súdneho poriadku si účastník konania môže zvoliť za zástupcu fyzickú osobu (§ 24) alebo advokáta (§ 25). U zastúpenia účastníka konania fyzickou osobou podľa ustanovenia § 24 v spojení s § 246c ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku platí, že účastník konania môže mať len jedného zvoleného zástupcu.

Na druhej strane si účastník konania môže zvoliť advokáta na zastupovanie v konaní. Podľa ustanovenia § 25 ods. 3 v spojení s § 246c Občianskeho súdneho poriadku sa advokát môže dať zastupovať iným advokátom ako ďalším zástupcom, prípadne advokátskym koncipientom, ktorého zamestnáva (substitúcia).

Z gramatického a systematického výkladu uvedených ustanovení Občianskeho súdneho poriadku vyplýva, že ak účastníka konania zastupuje advokát, tento sa môže dať zastúpiť iným advokátom alebo advokátskym koncipientom, ktorého zamestnáva (súhlas účastníka konania so substitúciou býva obyčajne zachytený v plnej moci); iní zástupcovia tak urobiť nemôžu. Preto ak zástupkyňa navrhovateľa v druhom rade – fyzická osoba následne v jeho mene splnomocnila na konanie advokátku JUDr. E. K., nemožno takúto plnú moc akceptovať. Pri zastúpení na základe plnomocenstva záleží na vôli účastníka, či a koho si zvolí za zástupcu. Zastúpenie vyplýva z dvojstranného právneho úkonu medzi účastníkom konania a osobou, ktorú si zvolil za svojho zástupcu. Navyše, z uvedenej plnej moci zo dňa 26. mája 2004 pre JUDr. E. K. nevyplýva, či navrhovateľka v prvom rade udelila plnú moc advokátke len ako účastníčka konania, alebo ako fyzická osoba – zástupkyňa navrhovateľa v druhom rade.

V prípade, že navrhovateľka v prvom rade udelila plnú moc advokátke ako účastníčka konania, mal krajský súd konať s advokátkou ako právnu zástupkyňou navrhovateľky v prvom rade, s navrhovateľom v druhom rade a s odporcom. Krajský súd však konal len s advokátkou, ktorú považoval za zástupkyňu obidvoch navrhovateľov, a odporcom, čím však navrhovateľovi v druhom rade odňal možnosť konať pred súdom.

V prípade, že plnú moc advokátke udelila navrhovateľka v prvom rade ako účastníčka konania a zároveň ako zástupkyňa (fyzická osoba) navrhovateľa v druhom

rade, bolo namieste odstraňovanie väd plnomocenstva, pretože, ako už bolo uvedené vyššie, fyzická osoba zástupca nemôže udeliť v mene zastúpeného plnú moc advokátke; zastúpený (v tomto prípade navrhovateľ v druhom rade) tak musí urobiť osobne. Krajský súd však vady plnomocenstva neodstraňoval.

Na základe uvedených skutočností došlo v konaní pred Krajským súdom v Nitre k odňatiu možnosti konať pred súdom vo vzťahu k navrhovateľovi v druhom rade. Na túto vadu konania prihliadol odvolací z úradnej povinnosti, pretože navrhovateľovi v druhom rade bolo v konečnom dôsledku odňaté aj právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde garantované Ústavou Slovenskej republiky (čl. 46 ods. 1).

Z dôvodu tohto procesného pochybenia sa odvolací súd nezaoberal hmotnoprávnou stránkou odvolania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto napadnutý rozsudok Krajského súdu v Nitre č.k. 13 Sp 29/2007-17 zo dňa 20. augusta 2007 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 221 ods. 1 písm. f/ v spojení s § 221 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku).

V ďalšom konaní bude Krajský súd v Nitre odstraňovať vady plnej moci, tak ako to bolo uvedené v tomto rozhodnutí, a po odozve od navrhovateľov v prvom a druhom rade bude konať v súlade s príslušnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave dňa 19. novembra 2008

JUDr. Jana Henčeková, PhD., v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Nikoleta Adamovičová